

Yttrande

Betänkandet En gemensam angelägenhet (SOU 2020:46) Fi2020/03418

Inledning

LSU – Sveriges ungdomsorganisationer tackar för möjligheten att inkomma med remissvar avseende Jämlikhetskommissionens betänkande *En gemensam angelägenhet* (SOU 2020:46). LSU är landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer och samlar 86 medlemsorganisationer och totalt 650 000 barn och ungdomar i vår paraplyorganisation. Vi är den samlade rösten för barn och ungdomars folkrörelse - ungdomsrörelsen.

LSU:s generella ståndpunkter

- LSU **välkomnar** denna viktiga utredning som vi hoppas återigen placerar social, politisk och ekonomisk jämlikhet på den politiska dagordningen. Ojämlikheten ökar medan politiska förslag och prioriteringar minskar. Vi hoppas på en nystart vad gäller att åtgärda maktskillnader och demokratiska underskott vad gäller marginaliserade grupper i vårt samhälle och med särskilt hänseende till barn och ungdomar.
- LSU är missnöjd över att betänkandets **skrivningar kring civilsamhällets roll i samhällskontraktet är få**. Det är anmärkningsvärt inte minst utifrån det mål som lades fast i propositionen *En politik för det civila samhället* (2009/10:55), vilken betonar dialogen med det civila samhällets organisationer i syfte att stärka civilsamhällets förutsättningar att bidra till samhällsutvecklingen och välfärden. Ungdomsrörelsen och civilsamhällets organisationer behöver vara självklara samverkansparter i uppgiften att skapa ett socialt hållbart samhälle. Sverige har haft en lång tradition av att statsförvaltning tar hänsyn till folkrörelser som legitima röster. Därmed står civilsamhället för en stor del av humankapitalet och kampen för jämlika levnadsvillkor. Detta till trots ser vi fler tendenser till att ta människors frivillighet för givet. Civilsamhället finns överallt och har byggt vår demokrati. Därmed har vi en självklar roll i samhällskontraktet. I utredningar ska förslag finnas på hur våra villkor kan stärkas, vilket i stort saknas. Den höga tilliten i Sverige har till mångt och mycket kommit från tilliten mellan ideell och offentlig sektor, där politik och statsförvaltning släppt in olika folkrörelser som i sin tur stärkt demokratin. På så sätt har jämlikhet fortsatt öka och statlig korruption motarbetats. **Att civilsamhället inte får sin plats i utredningen är en stor besvikelse.**

LSU – Sveriges ungdomsorganisationer

Gammelgårdsvägen 38, SE-112 64 Stockholm, Sweden
Postadress: LSU / Box 121 32 / 102 24 Stockholm
Facebook: LSU – Sveriges ungdomsorganisationer
Tel: +46 (0)8 672 66 70 / www.lsu.se

- LSU instämmer med att samhällets olika delar, inte bara det offentliga, behöver vara en del av att motverka ojämlikhet och i det arbetet krävs en samordning som samverkan mellan sektorer.
- LSU instämmer i betänkandets slutsats att åtgärder för ökad jämlikhet förutsätter insatser inom ett brett spektrum av politikområden och vill betona betydelsen av åtgärder framöver som bidrar till att utjämna skillnader i barns och ungas levnadsvillkor.
- LSU **välkomnar en maktutredning** och trycker på vikten av att en sådan utredning tas fram. Det har vi länge arbetat för och på olika sätt föreslagit till regeringen, exempelvis i vår analys till den ungdomspolitiska skrivelsen från Kulturdepartementet. Ungdomsrörelsen behöver vara med i utformandet av kommittédirektivet samt delta i expertgrupper och referensgrupper. Civilsamhället i stort behöver konsulteras av de framtida utredarna. Barn och ungdomars maktunderskott behöver vara en prioriterad fråga i maktutredningen.
- **LSU avvisar med kraft förslaget om att finansiera delar av betänkandets förslag genom att sänka biståndsramen från 1 till 0,7 procent av BNI.** Det strider mot grundläggande värderingar som motiverar arbete för ökad jämlikhet och förståelsen över att jämlikheten i Sverige inte kan stärkas enskilt utan det behöver göras i solidaritet med att främja global jämlikhet. Biståndet är ovärderligt i arbetet för att bekämpa ett krympande demokratiskt utrymme. LSU är besvikna över att biståndet oftast står som förslag för finansieringskälla för andra utgiftsområden, vilket är oerhört problematiskt med tanke på det stora värdet som biståndsmedel ger till att främja och försvara demokratibärare runt om i världen.
- LSU är **kritisk till att varken vi eller våra medlemsorganisationer inkluderas i referensgrupper** till utredningen. Det gör att referensgrupperna saknar perspektiv från barn och ungdomar själva. Det är en stor bristfällighet i utredningen och således även förslagen. Generellt borde fler civilsamhällesorganisationer fått möjligheten. Att delta i referensgrupperna. Remissen har dessutom enbart bara skickats till några få av våra medlemsorganisationer.

LSU:s specifika ståndpunkter

5.2 Barns livschanser och den intergenerationella rörligheten

Utredningen konstaterar att fattigdom drabbar barn i högre utsträckning än fattigdom generellt i ett samhälle och trots att många av förslagen i betänkandet berör barn och ungas förutsättningar i livet saknar LSU ett övergripande barnrättsperspektiv och en konsekvensanalys av hur förslagen kommer påverka barn. I enlighet med att Barnkonventionen är svensk lag krävs att barnrättsperspektivet synliggörs i den föreslagna lagstiftningen.

Vidare etablerar utredningen begreppet intergenerationell rörlighet och dess betydelse för barn och ungas utvecklingsmöjligheter där vikten av ett jämlikt utbildningsystem särskilt betonas. LSU instämmer i betänkandes slutsatser men vill betona vikten av det informella lärandet, i form av folkbildning och ideellt engagemang, som ett viktigt komplement för barn och ungas sociala rörligheter. Det unga civilsamhället är utbildande och folkbildande aktörer som bidrar till ungas utveckling. Genom engagemang och organisering får unga stärkt självförtroende, kompetens inom en bredd av områden och utvecklas som individer och ledare. Unga organiserade upplever idag att det formella lärandet är krävande och ställer sig mot det icke-formella lärande som fås genom organisering. Många väljer att avsluta eller aldrig påbörja ett engagemang för att fokusera på studierna. Därför anser LSU att det behövs samhällsförändring kring synen på ungas organisering. Den svenska staten behöver ta tillvara på föreningskunskap och demokratisering som sker via ungdomsrörelsens verksamheter och aktiviteter. Den formella utbildningen har idag ett högre erkännande vilket har skapat stress och oro över studier och framtidsutsikter bland unga organiserade. LSU anser att dessa typer av lärandet inte ska ställas mot varandra. De ska istället kombineras och detta kan endast göras när det informella och icke-formella lärandet får ett erkännande. LSU vill se att informellt och icke-formellt lärande som kommer från organisering ska valideras och anses som en formell merit, som ett ytterligare sätt att möjliggöra social rörlighet.

På samma sätt som kulturpolitiken kan vara ett viktigt instrument för att öka jämlikheten i samhället så bör även en väl utvecklad civilsamhällespolitik vara av största betydelse för att öka barn och ungas sociala rörlighet. LSU saknar genomgående i betänkandet faktiska förslag för en utvidgad civilsamhällespolitik.

Möjlighet till en aktiv fritid för barn och unga ställer också krav på hushållens ekonomiska kapacitet. I flera nordiska länder (Island, Norge) finns det exempel på en så kallad fritidspeng som ges till barn för att på ett likvärdigt sätt kunna delta i fritidsaktiviteter. Denna peng ska inte på något sätt ställas mot det organisationsbidrag som delas ut till civilsamhället, utan som en möjlighet att säkerställa en aktiv fritid till fler barn och unga.

I LSU:s tidigare rapporter har det framkommit att kommunala och regionala regler och strukturer för att stödja barn- och ungdomsorganisationer varierat kraftigt. Att se över bidragssystemet på lokal och regional nivå är av största vikt för att öka förutsättningarna för att barn och unga ska kunna engagera sig från tidig ålder. LSU:s egna data stämmer väl överens med resultat från MUCF:s studie Fokus 19 som visar att kommunernas arbete med att stödja och inkludera unga skiljer sig åt och är olika väl utvecklat. I intervjuerna framkommer att regel- och strukturskillnaderna kopplade till bland annat nivåer av ekonomiskt stöd till barn- och ungdomsorganisationer, där vissa kommuner och regioner beskrivs dela ut relativt generösa bidrag för att stötta det lokala civilsamhället medan andra är betydligt mer restriktiva. Andra regionala och kommunala skillnader avser till exempel bidragsgrundande ålder, administrativa krav och regler för användning av offentliga lokaler. Det bidrar även till att skapa geografiska ojämlika förutsättningar för barn och ungas organisering.

10.6 Föreningsliv och civilsamhälle

I sitt betänkande gör utredningen en översiktlig beskrivning över civilsamhällets roll i samhället genom att föra fram statistik på antalet engagerade samt vinsterna för Sveriges BNP och väljer samtidigt att nyansera bilden med att det civila samhället kan bidra till både gott och ont. LSU anser att detta är sant när det gäller civilsamhälle såväl som stat, men hade önskat en mer fördjupad bild av folkrörelsers bidrag till jämlikhet i Sverige. Särskilt gäller detta i exemplet som tas upp gällande Weimarrepubliken där LSU anser att man inte kan dra paralleller mellan civilsamhällets roll i en svag stat och Sveriges realitet med en stark stat och hög tilltro till institutioner. Exemplet saknar koppling till den svenska kontexten, vilket är viktigt för utredningens legitimitet.

LSU anser att civilsamhället:

- företräder de som saknar fundamentala demokratiska rättigheter. De som lever i och påverkas av samhället men inte har rätt att påverka det; De som inte har rösträtt; de som saknar det kapital som annars ger makt och inflytande.
- är en demokratiskola som lär ut praktisk tillämpning av demokrati.
- samlar grupper som annars inte samlas och skapar politik av frågor som ligger utanför de vanliga politiska skiljelinjerna. Det utvecklar partipolitiken och det utvecklar samhället.
- kan gå utanför opinionen. Detta till skillnad från partipolitik och näringsliv.
- står utanför stat, näringsliv, klass, familj. Det är andra perspektiv som samlas och gemensamt tar fram förslag och idéer för hur samhället bör utvecklas.
- är i sig demokratiskt. Att förhålla sig till civilsamhällets perspektiv och idéer är därför också per definition demokratiskt. Det är inte enskilda intressen som företräds. Det är medlemmarnas demokratiskt formulerade intressen. Demokratisk organisering är därför ett unikt och demokratiskt redskap för demokrati och inflytande.
- skapar mellanmänniskt förtroende, tillit, samtal och samförstånd över klass, etnicitet, kön, sexualitet och ras. Det skapar gemenskaper som i sig är viktiga men också leder till ekonomisk tillväxt. Alla dessa faktorer är avgörande för en välfungerande demokrati.
- skapar samhörighet, tydlighet, och bestående kapacitet. Lösare nätverk av människor saknar ofta detta vilket leder till att budskap lättare kapas. Föreningar på sin sida skapar gemensamma regler, ståndpunkter och förhållningssätt.

Med detta som bakgrund menar LSU att civilsamhället har en särskild roll att fylla i jämlikhetsarbetet och beklagar att utredningen har otillräckliga förslag om civilsamhällets fortsatta varaktighet för den demokratiska utvecklingen och byggandet av social tillit. I slutbetänkandet har utredningen valt att monetarisera civilsamhällets värde i samhället. En sådan utgångspunkt missar de mjuka värden som bygger social tillit, demokratiska värden och humankapital.

Utifrån de studier som utredningen tar fasta på gällande hur engagemang ser ut i Sverige saknar LSU underlag på hur ungas ideella engagemang ser ut och vad organiseringen fyller för funktion för barn och unga i Sverige idag. Därför är det av största vikt att anslag ges för fortsatt forskning till studier av civilsamhällets förutsättningar och bidrag till ett jämlikt samhälle.

Därför föreslår LSU:

- att kommuner får i uppdrag att stödja civilsamhället som helhet, och barn och ungdomars organisering i synnerhet.
- att föreningskunskap ska vara obligatorisk i skolplanen.
- att ökade resurser avsätts för forskning om det unga civilsamhället.

- att reglering och lagstiftning ska underlätta barn och ungdomars självständiga och fria organisering.
- att statens kan bidra med riktade resurser till civilsamhället för att nå ut till fler grupper av människor.

En viktig del för att göra möjligheterna för barn och ungas engagemang över hela landet är att utöka tillgången till lokaler och mötesplatser. Lokal och mötesplatser är många gånger helt avgörande för att skapa och bibehålla engagemang på lokal nivå. Lokaler skapar naturliga forum där barn och unga kan samlas för att planera och utföra aktiviteter på sina villkor och under förhållande som passar dem. Idag skiljer sig tillgången åt väldigt mycket mellan olika kommuner och mellan olika organisationer. Ett fåtal stora och äldre organisationer uppger att de har god tillgång till lokaler och mötesplatser, vilka ofta ägs av organisationen själv eller dess vuxenorganisation. Men för mindre och nyare organisationer är situationen ofta en annan. Dessa är inte sällan beroende av kommunala lokaler för att bedriva verksamhet.

Enligt LSU:s underlag skiljer sig tillgången till dessa åt kraftigt mellan olika kommuner. Vissa kommuner tillåter inte upplåtelse av lokaler till civilsamhällesorganisationer, medan andra gör det. I många kommuner är tillgängliga lokaler illa anpassade efter organisationernas behov och förutsättningar. LSU:s bild är att det unga civilsamhällets tillgång till lokaler behöver utvecklas och att de kommunala reglerna behöver ses över och harmoniseras. Därigenom hade villkoren för barn och ungas organisering blivit mer jämlika och inte som nu, slagit hårdast mot utsatta grupper och barn och unga som lever i trångboddhet och saknar möjlighet samlas i hemmet eller i för dem otrygga offentliga miljöer. Långsiktig tillgång till trygga lokaler och mötesplatser är av särskild vikt för utsatta barn och unga som i övriga samhället upplever hat, hot, diskriminering och trakasserier. För dessa grupper innebär fasta lokaler ett tryggt rum där de kan delta på sina egna förutsättningar och möta andra i samma situation, utan att riskera utsatthet.

Därför föreslår LSU:

- att kommuners regelverk kring lokalupplåtelse harmoniseras för att underlätta för barn och ungas engagemang.
- att lokaler och mötesplatser bättre anpassas efter barn- och ungdomsorganisationers förutsättningar och behov.
- att kommuner särskilt beaktar behoven och förutsättningarna för organiserade barn och unga som är särskilt utsatta för diskriminering, utanförskap, trakasserier, hat och hot, och rasism.

16.3 Den globala finansmarknaden och markopolitiken

Förslag: När det akuta skedet i pandemin är över, bör en utredning tillsättas för att se över de fundamentala komponenterna i det offentliga budgetsysteem – avvägningen mellan finans- och penningpolitiska styrmedel, överskottsmål, hantering av investeringar och skattekvot.

Vårt svar: LSU instämmer med förslaget. Utredningen bör fokusera på konsekvenser för nuvarande generation av barn och ungdomar samt kommande generationer. Vi bär mycket ansvar på våra axlar där vi står inför vår existentiella kris som är klimatkrisen. Vi behöver vara förebyggande och göra allt vi kan för att det inte ska bli en finanskris efter Coronakrisen. En utredning som tillsätts när det akuta skedet av pandemin är över, bör i sitt kommittédirektiv innefatta detta viktiga fokus. Det gäller i alla frågor från allmänna pensionsfonder till avancering i stöd mot psykisk ohälsa.

17.3.6 Uppsökande kulturpolitik

Förslag: Kraven på att kulturpolitiken ska vara uppsökande skärps. Den förda politiken utvärderas med avseende på detta mål.

Vårt svar: LSU instämmer med hur kulturen beskrivs i utredningen, att den är en del av humankapitalet och bidrar till folkbildning.

Utöver att kulturskolan behöver ha en given roll i utbildningssystemet, menar LSU att skolan också har ett ansvar att öppna upp för fler delar av ungdomsrörelsen. Exempelvis bör partipolitiska ungdomsförbund till demokratiska partier, alltså inte Sverigedemokraterna, kunna bjudas in till skolor. Att engagera sig är en form av kulturutövande där ungdomar blir aktiva medborgare och folkbildas. De bli röstbärare för sig själva och andra. Skolan är en plats där många barn och ungdomar får jämlika förutsättningar till information och kunskap. Det ska även gälla tillgång till delaktighet och makt i samhället.

18.3.3 Arbetsmiljö

Förslag: Arbetsmiljöverket bör successivt ges ökade resurser för utveckling och intensifiering av tillsynen på arbetsmiljöområdet med fokus på psykosocial arbetsmiljö och på identifiering av riskarbetsplatser. Regeringen bör även uppdraga åt den myndighet regeringen finner lämplig att bistå med utveckling av analytiska hjälpmedel i arbetet.

Vårt svar: LSU välkomnar och instämmer till förslaget. Riskarbetsplatser som bör identifieras är barn- och ungdomsorganisationer. I en Sifo-undersökning från 2017 uppgav 83 procent av LSU:s medlemmar att de har problem med stress och ohälsa i deras organisationer. I år ligger siffran på 71 procent. 10 procent av de anställda uppger att de fått en utmattningsdiagnos under tiden de har varit anställda på sin nuvarande arbetsplats. Av dessa har 76 procent varit sjukskrivna på grund av utmattning. Nära sex av tio anställda, inklusive chefer, uppger att de någon gång har gått till jobbet när de borde varit sjukskrivna. Här finns en markant skillnad mellan kvinnor och män. 64 procent av kvinnorna och 40% av männen svarar att de har gått till jobbet när de borde varit sjukskrivna. Dessa siffror är ett utdrag och det finns mycket mer statistik att hämta från LSU:s projekt *Hållbart Engagemang och Ledarskap*.

Anledningen till varför det ser ut så här, är i stort på grund av för höga krav i relation till resurser. Ungdomsrörelsens finansiering är för låg, osäker och kortsiktig. Samtidigt som samhällsbehoven blir fler, större och längre. Barn och ungdomar brinner för att förbättra samhället och får inte brännas ut på grund av det. En annan stor anledning till de psykosociala problemen i ungdomsrörelsen är på grund av hat och hot som barn och ungdomar utsätts för. 46% av våra medlemmar möter hat och hot i sitt engagemang och det leder till självcensur, avbrutet engagemang och röster som tystnar. Oftast kommer hatet och hoten från vuxna. Det är helt oacceptabelt och är ett hot mot vår demokrati att barn och ungdomar i demokratiska organisationer inte får vara röstbärare för deras medlemmar och driva sina frågor. Vårt demokratiska utrymme krymper. 52 procent av våra medlemmar anger att de möter ett krympande demokratiskt utrymme.

Åtgärder som LSU föreslår och vill att Arbetsmiljöverket tillstryker, är följande:

- Öka statsbidraget till barn- och ungdomsorganisationer. Under 2020, 2021 och 2022 har det tillkommit 50 miljoner kronor extra till statsbidraget för barn- och ungdomsorganisationer, med anledning av att ungdomsrörelsen är underfinansierad samt Coronakrisens skadliga konsekvenser på den unga generationen. LSU uppmanar starkt till

att ökningen permanenteras och fortsätter att öka. De 50 miljoner kronorna är nödvändiga men inte tillräckliga.

- Att statsstödet till barn-och ungdomsorganisationer blir ett tvåårigt stöd och att mottagarna delas upp i två grupper som alterneras mellan varje år.
- Ta fram en långsiktig nationell strategi för att minska den psykiska ohälsan bland barn och ungdomar. Strategin ska syfta till att skapa konkreta åtgärder för att höja ungas motståndskraft mot psykisk ohälsa genom att bland annat lyfta fram hälsofrämjande åtgärder i ungas vardagsmiljö. Detta är särskilt aktuellt nu och efter Coronakrisen.
- Arbeta för att minska den administrativa bördan kopplat till föreningars bidragsberoende. Det behövs ett utökat stöd från myndigheter för att organisationer ska kunna klara av den ökning av administration som ålagts dem på nationell och lokal nivå.
- Barn och ungdomar i civilsamhället, demokratibärare, måste få samma rättsliga skydd som journalister, konstnärer och folkvalda politiker.
- Handlingsplanen ”till det fria ordets försvar” från 2018 bör kompletteras med en del om civilsamhället för att få en bättre förståelse av situationen och tillsätta lämpliga resurser.
- Att det offentliga står för skydd av föreningar och religiösa trossamfund när de hotas.
- Att statens ska bidra med ytterligare resurser för att unga med funktionsnedsättning ska kunna engagera sig på jämlika villkor som unga utan funktionsnedsättning.

Den psykiska ohälsan bland barn och ungdomar är hög, och enligt MUCF:s attitydrapport anger barn och ungdomar att det är deras viktigaste politiska fråga. Utöver ungdomsrörelsen behöver skolan fortsatt stärka elevhälsan, särskilt med tanke på Coronakrisens konsekvenser som förvärrat den psykiska ohälsan för barn och ungdomar.

19.3.2 Nyanlända barn och ungdomar

Vårt svar: LSU väljer att inte kommentera enskilda förslag. Vi vill dock belysa att det saknas förslag som berör stöd till civilsamhället för stöd till nyanlända barn och ungdomar. Civilsamhället har alltid tagit ett stort ansvar vid kriser och år 2015 var ett exempel på det. Nu arbetar organisationer i ungdomsrörelsen med bland annat läxhjälp, modersmålsundervisning och politiskt arbete för att säkerställa att barnkonventionen följs. Förslagen till detta avsnitt är därför otillräckliga och brister i erkännande. Det går inte att förvänta sig att civilsamhället alltid ska rycka in när det behövs. Respekt, långsiktighet och finansiering behövs. Inkorporeringen av barnkonventionen till lag, stärker jämlikheten i landet och påverkar nyanlända barn och ungdomar på ett positivt sätt där de får tillträde till sina rättigheter och skydd mot att rättigheter inskränks eller kränks.

En human migrationspolitisk skulle skapa jämlikhet, med permanenta uppehållstillstånd, lagliga vägar, rätten till familjeåterförening för barn, en humanitär skyddsgrund, inget försörjningskrav och mer. LSU uppmanar regeringen att lyssna till våra medlemsorganisationer och deras förslag som ni kan hitta [här](#).

19.3.4 Jämställd integration

Förslag: Förtydliga jämställdhetsperspektivet i förordningen om samhällsorientering som reglerar syfte och innehåll för samhällsorientering.

Vårt svar: LSU anser att förslaget är otillräckligt. Först och främst, bör det finnas ett förtydligt intersektionellt perspektiv och inte enbart ett jämställdhetsperspektiv. I utredningen beskrivs det hur barnperspektivet behöver stärkas, men det reflekteras inte i förslaget. Kunskapen om olika maktordningar är viktiga att ha. LSU erkänner samtiden som postkolonial och det är viktigt att samhällsorienteringen inte är patroniserande eller att detta förslag menar att migranter inte har värderingar som bygger på jämlikhet.

21.3 Vidare omfördelning i det kommunalekonomiska utjämningsystemet

Bedömning: En viss ytterligare utveckling av det kommunala utjämningsystemet är av allt att döma motiverad, men i längden krävs strukturella förändringar av kommunsystemet och eventuellt förändrade arbetsuppgifter för att det ska vara hållbart. En kombination av ekonomiska stimulanser och villkorade insatser torde bli nödvändiga.

Vårt svar: LSU instämmer med bedömningen och understryker allvarligheten i skillnader mellan levnadsvillkor för barn och ungdomar i landet, såsom vi också beskriver i vårt svar till punkt 5.2 i utredningen. Resurser måste avsättas för att försäkra att kommuner och regioner aktivt bidrar till de ungdomspolitiska målen. Detta gäller även stödet till barn- och ungdomsorganisationer. Kommuners regelverk kring lokalupplåtelse måste harmoniseras för att underlätta för barn och ungas organisering.

27.3.3 EU-relaterade frågor

Bedömning: Tillsynen av EU-regelverkets efterlevnad behöver stärkas. I vissa fall krävs utveckling av nya tillsynsverktyg. Vid sidan av den allmänna utbyggnad av tillsynen som tidigare föreslagits (kapitel 18) bör behovet av nya tillsyns- och analysinstrument utredas.

Vårt svar: LSU välkomnar denna harmonisering. Detta ska generellt gälla all lagstiftning och regelverk från EU. Tillsynen ska medborgare ha tillgång till. Barn och ungdomar behöver bättre kunskap om hur man påverkar, ansvarsutkräver och får information om EU. Tillsynen behöver generera ändringar i nationella regelverk, såsom läroplaner i skolor vad gäller samhällskunskap och hur pass prioriterat EU-kunskap är.

27.3.4 Breddat politiskt inflytande

Förslag: Regelverket beträffande bidrag till de politiska partierna skärps ytterligare för att på alla punkter motsvara Grecos krav.

Vårt svar: LSU instämmer helt med förslaget. Vid framtagande av hur regelverket behöver skärpas, föreslår LSU att det är en extern aktör utanför regering och riksdag som tar fram förslaget på uppdrag av regering eller riksdag.

Förslag: Tillsätt en ny maktutredning med inriktning mot det politiska systemets integritet. Lämpliga förebilder kan hämtas från den amerikanska forskningen som har citerats i texten.

Vårt svar: LSU välkomnar starkt detta förslag som vi har drivit länge. Det gläder oss att se förslaget, som en uppföljning av 2014-års Demokratiutredning. Under de senaste 30 åren har mycket förändrats i vårt land såsom digitalisering och demografi. Barn och ungdomars demokratiska underskott behöver åtgärdas och identifieras. Maktutredningen innebär även en möjlighet att mäta positiv utveckling på reformer och satsningar som genomförs. LSU föreslår att LSU, våra medlemsorganisationer och andra civilsamhällesorganisationer får påverka kommittédirektivet för utredningen, sitta i expertgruppen och delta i referensgrupper.

28.3.1 Kapitalinkomstbeskattning

Rekommendation: Återinför arvs- och gåvoskatt med ett relativt högt fribelopp och därefter en rak eller progressiv beskattning.

Vårt svar: LSU anser att gåvoskatten inte ska återinföras eftersom det kommer att påverka negativt på välgörenhetsorganisationer och ideella sektorn i stort.

29.3 Finansiering – översikt

Förslag: Justera temporärt målet för det internationella biståndet till 0,7 procent av bruttonationalinkomsten, i enlighet med Sveriges internationella åtagande. Utnyttja de frigjorda 0,3 procenten för att säkerställa en bättre fungerande mottagnings- och etableringsprocess i landet.

LSU:s svar: LSU avvisar förslaget att finansiera delar av förslagen genom att sänka biståndsramen från 1 till 0,7 procent av BNI. Förslaget bygger på en bakvänd logik – att kommissionen vill stärka situationen för människor som är i en svår situation i Sverige genom att minska stödet till dem som lever i ännu större utsatthet i andra delar av världen. Det strider mot grundläggande värderingar som motiverar arbete för ökad jämlikhet, och övertygelsen om alla människors lika värde och rättigheter. Biståndet är en absolut nödvändighet för att motverka det krympande demokratiska utrymmet i världen. Det ger skydd och säkerställer tillträde till rättigheter för demokratibärare. Länders positiva demokratiutveckling har mycket byggt på att det formats starka civilsamhällen där bland annat bistånd har varit till stöd. Att dra undan stödet, skulle ge oerhört skadliga konsekvenser. Förslaget strider också direkt mot det tionde Globala målet som handlar om att minska ojämlikhet inom och mellan länder.

Det är vidare felaktigt att se utvecklingsarbetet enbart som en kostnad och uttryck för internationell solidaritet. Sveriges framtida välfärd är i högsta grad beroende av förhållandena i omvärlden. Som ett av Sveriges viktigaste verktyg för att bidra till en positiv utveckling i vår omvärld bör därför utvecklingsarbetet också ses som en investering i vår gemensamma framtida trygghet. Till sist är tidpunkten för förslaget särskilt illa vald. De globala behoven av såväl humanitärt bistånd som utvecklingsarbete har ökat kraftigt under pandemin. Det är obegripligt att Jämlikhetskommissionen föreslår detta.

33 Konsekvenser av förslagen

Vårt svar: LSU anser det återigen olyckligt att det inte finns konsekvensanalyser vad gäller barn och ungdomar. Inte heller finns konsekvensanalyser vad gäller civilsamhällesorganisationer, såsom det finns i denna utredning för små företag. Detta är samtidigt som utredningens förslag om exempelvis skola berör barn och ungdomar allra mest.

A handwritten signature in black ink, which appears to read 'Rosaline Marbinah'. The signature is written in a cursive style and is placed above a thin horizontal line.

Rosaline Marbinah,
Ordförande, LSU – Sveriges ungdomsorganisationer
Stockholm, 2021-04-12